

Californische trips oorzaak onbekend bladprobleem

• TEKST: HANS KOK, COR CONIJN EN PETER VINK, PPO SECTOR BLOEMBOLLEN
• FOTO: PPO

De laatste jaren komen in de leliebroeierij vooral in de winter regelmatig kleine vlekjes voor op leliebladeren. Uit infectieproeven bij PPO Sector Bloembollen bleek dat Californische tripsen deze bladvlekjes veroorzaken bij het eieren leggen. De problemen lijken voor te komen sinds Admire in de lelieteelt is toegelaten. Sindsdien worden in de teelt geen insecticiden meer gespoten. Tripsen krijgen zo een kans, omdat zij ongevoelig zijn voor Admire.

Het probleem van de aantastingen op het blad van lelie komt vooral in de wintermaanden voor. Het gaat om ronde, 1-2 mm grote, waterige donkergroene plekjes, waarbij het weefsel in het midden bruin en necrotisch wordt. In eerste instantie werd gedacht aan een reactie van het blad op kiemende schimmelsporten, maar deze zijn nooit aangetroffen. In diagnostisch onderzoek bij PPO in Lisse werden soms wel larven van trips aangetroffen in partijen lelies met deze bladproblemen.

DUIDELIJK VERBAND

In de winter van 2002 zijn op praktijkbedrijven blauwe lijmplaten opgehangen. Bij een bedrijf werden zeer veel Californische tripsen gevonden. Dit bedrijf had ook aanzienlijke problemen met de beschreven bladschade. Op de andere bedrijven werden slechts enkele tripsen waargenomen, maar deze bedrijven voerden allemaal wel een tripsbestrijding uit. Half december 2002 werd bij PPO een infectieproef uitgevoerd met Californische trips en de Oriëntal 'Star Gazer'. Deze Californische trips werd steeds op de vangplaten bij de praktijkbedrijven aangetroffen en kan in andere gewassen vergelijkbare blad-symptomen veroorzaken. In de behandelingen waarbij Californische tripsen op de lelieplanten werden aangebracht bleek dat zich dezelfde bladvlekjes ontwikkelden als hier beschreven. Microscopisch werden in de bladvlekjes larven van tripsen aangetroffen. Zo is aangetoond dat Californische tripsen bij het leggen van eitjes bladvlekjes bij lelies kunnen veroorzaken.

Symptomen op het blad

CALIFORNISCHE TRIPSEN

Lelie is geen waardplant voor tripsen. Echte vraatschade van tripsen is daarom in lelietakken nog nooit waargenomen. De lelie wordt door de tripsen alleen "gebruikt" om eieren in af te zetten. Nadat de eieren zijn gelegd ontstaan door een soort overgevoeligheidsreactie van de lelieplant de kenmerkende bladvlekjes. In een aantal gevallen zijn de genoemde bladsymptomen ook op bloemknoppen gezien. Hierin zijn nooit tripslarven gevonden. Het is onbekend of de plekjes op bloemknoppen door tripsen of door schimmels worden veroorzaakt.

Als tripsen in kassen aanwezig zijn, is dit vaak te zien op onkruiden. Muur en kruiskruid hebben wel last van vraat-

schade en de tripsen zijn op deze onkruiden goed waar te nemen.

MAATREGELEN

Als de symptomen in het blad optreden is bestrijding al niet goed meer uitvoerbaar. Wees bedacht op mogelijke aanwezigheid van trips in en rond de kas. Neem in ieder geval de volgende maatregelen:

- Hou tripsen zoveel mogelijk buiten de kas.
- Bestrijd onkruid in de kas.
- Houd de kas dicht als gewassen met tripsen geruimd worden.
- Hang vangplaten op. Komen daarop tripsen voor, voer dan een tripsbestrijding uit.

ANDERE AANTASTINGEN

In het onderzoek werd ook een blad-symptoom waargenomen dat afweek van het schadebeeld dat door tripsen werd veroorzaakt. In veel gevallen leek het blaadje te zijn aangeprikt maar het omliggende bladweefsel kreeg een grijze kleur. De bladnerven raakten geïrriteerd en kregen vergroeiingen. Uit deze plekjes werden de schimmels *Botrytis* en *Penicillium* geïsoleerd. Het is onbekend of deze schimmels gebruik maken van de beschadigingen door tripsen of dat deze schimmels zelf een aantasting kunnen veroorzaken. PPO heeft een projectvoorstel ingediend om dit verder uit te zoeken. Bij toekenning start dit project najaar 2003.

Het onderzoek is gefinancierd door het Productschap Tuinbouw.